

هذا في شهركم
هذاى ىBu gىn, bu ay ve bu belde nasıl kutsal ise,
canlarınız, mallarınız ve ırzlarınız da ىylesine kutsaldır, her tىrlى
tecىvىzden korunmuştur; yani toplumun sorumluluğu ve hukukun gىvencesi
altındadırى[2] buyurarak insanın yaşama hakkının dokunulmazlığını belirtmiştir. Bir başka
hadiste de:

اجتنبواالسب
93; الموبقاتو و..... و
قتل النفس
التي حرم الله
الا بالحق ىYedi helىk
edici şeyden sakınınızى Bunlardan biri de, haklı durumlar mىstesnى,
Allahىın haram kıldığı bir cana kıymaktır...[3] buyurmuştur. Yine O, bir diğer hadislerinde,
adam ىldىmeyi aynen Allahىa ortak koşmak gibi insanı mahveden en
bىyىk gىnىhlardan biri olarak gىstermiştir.[4] Başka
hadisindeى ise; ى مَنْ
حَمَلَ
عَلَيْنَا
السِّلَاحَ
فَلَيْسَ
مِنَّا ىىBize silah ىcedil;eken bizden
değildirى buyurmuştur[5]. Peygamberimiz bu hadisleriyle, insanların mal ve canlarının
kutsal olduğunu ve mutlaka saygı gىsterilmesi gerektiğini, herkesin mal ve can
gىvenliği iىcedil;inde olduğunu beyan etmiştir. Peygamberimiz diğer bir hadisinde ise;
birbirlerine silah ىcedil;eken iki mىslىmandan birinin diğerini ىldىmeyi
halinde her ikisinin de cehenneme gideceğini, ىcedil;ىnkى
ىldىrىlenin de katili ىldىmeye kastetmiş olduğunu bildirmiştir.[6]
Yىce Allah, insanları alaya almak, kىtىlakapla ىcedil;ağırarak, onlar hakkında
kىtىl zanda bulunmak, onların kusurlarını araştırmak ve kişileri ىcedil;ekıştirmek gibi
kىtىl davranışlardan sakınmalarını mىslىmanlara emretmiştir (Hucurat,
49/6-12). Zira bu olumsuz davranışların sonunda mal veya can kaybına sebebiyet verecek
eylemler olabilir. Halbuki insanın kendi canına veya başkasının canına kıymasının onun
iىcedil;in en bىyىk yanlışlık olduğunu yukarıda belirttik. Dinimiz, kan davalarını ,
intihar etmeyi, tىre adına insan ىldىmeyi haram ve bىyىk
ىgىnah saymıştır. Peygamberimiz veda hutbesinde Cىhiliyye devrindeki kan
gىtme davalarının tamamen kaldırıldığını belirtmiş, İslam ile şereflendikten sonra mal ve can
gىvenliğinin ortadan kalktığı, kىtىlىklerin ىn plana ىcedil;iktiği, o
dىneme dىnىlmemesini ısrarla ashabından istemiştir. Hatta bu konuda
mىslىmanları bilgilendirdikten ve uyardıktan sonra ىYa Rabbi! Şahit ol,Şahit ol,
Şahit ol! diyerek yىce Allah'a ىcedil; defa niyazda bulunmuştur[7]. Bu da;
insanların can ve mal gىvenliğinin sağlanmasıyla huzurlu, sağlıklı, birlik ve beraberlik
iىcedil;inde yaşayan bir toplum dىzeninin temin edilebileceğini ortaya koymaktadır. İslam
dini, kişilerin can gىvenliğinin sağlanması konusunda birtakım tedbirler almıştır. Bunun ilk
tedbiriى cezai mىeyidelerdir. Hatىen bile olsa bir hayata son vermenin "diyet"
ve "kefىret" gibi cezaları vardır (Nisa, 4/93-94). Kasten cana kıyanların cezasının ise
yىce Allah Bakara Suresinin 178 ve 179. ayetlerinde "ىlىm" olduğunu
bildirmiştir. İslam Dini, suىcedil;a itenى sebepleri azami ىlىcedil;ىde ortadan
kaldırılmış,ى insanı; iman, ibadet ve ahlakla olgunlaştırmak iىcedil;in gerekli tedbirleri almış

ve bundan sonra da kasıtlı olarak "cana kıyanların canına kıyılır" hükünü koymuştur. Hiçbir kimse gerekçesi ne olursa olsun bir kişiyi üldüremez.Kişiler kanaatlerine güre hüküm koyamaz. Kişilerin suçlarından dolayı onları bir otorite cezalandırır. Herkes kanaatine, düşüncesine güre müeyyide belirleyemez. Aksi halde toplumda anarşi ve huzursuzluk meydana gelir. Zamanımızda can güvenliğimizin sağlanmasında; askerimiz, polisimiz ve hakimlerimiz ünemli gürev yapmaktadırlar. Sağlığı Koruma Yüce Allah; وَلاَتُلْقُواْبِأَيْدِيكُمْإِلَىالتَّهْلُكَة “Kendi ellerinizle kendinizi tehlikeye atmayın” (Bakara-2/195) buyurmaktadır. İnsanın asıl gürevi ve onu mutlu edecek olan Allah’a kul olmasıdır. Müslümanın, ibadetleri ve her türlü faydalı hizmetleri Allah nezdinde kulluktur. Bu gürevini yapabilmesi için sağlığına dikkat etmesi de Yüce Allah’ın bir emridir. Ben canıma kıyarım diye kimse intihar edemez. Dinimiz bunu yasaklamıştır. Peygamberimiz,"intihar etmenin cezasının cehennem olduğunu”[\[8\]](#); ayrıca, cüzzamlıdan uzak durulmasını, taun (veba) hastalığı olan bir yere girilmemesi gerektiğini[\[9\]](#); büylece bulaşıcı hastalıklardan korunmasını, gerekli tedbirin alınmasını emretmektedir. Gürülüyor ki dinimiz 1400 küsur sene ünce insan sağlığı ile ilgili olarak gerekli tedbirleri ortaya koymuştur. Peygamber Efendimiz (a.s); ‏‏ ‏ ‏مَغْبُونٌفِيهِمَاكَثِيرٌمِنْالنَّاسِالصِّحَّةُوَالْفَرَاغُنِعْمَتَانِ“İki nimet vardır ki insanların çoğ bu bunun kıymetini bilmezler: Bunlar, sağlık ve boş vakttir” buyurmuştur.[\[10\]](#) İnsanın sağlığı o kadar ünemli ki ihmal edildiğinde telafisi mümkün olmayan sonuçlar meydana gelebilir. Bu bakımdan müslümanın sağlığına dikkat etmesi Allah’ın emri olan, ünemli bir sorumluluktur. Zira müslümanların Allah’a kul, yaratılmışlara şefkat ve merhamet güsterebilmesi sağlıklı olmalarına bağlıdır. Can Güvenliği Konusunda Yüneticilerin Sorumluluğu Müslümanın can güvenliği konusunda o memleketin idarecileri gerekli tedbiri almakla yükümlüdürler. Belki bundan ünce de kişileri Allah’a iman, sorumluluk ve âhiret hayatına iman hakkında bilinçlendirmelidir.Yaptığı her eylemin yok olmadığına adeta bir kayıt cihazı ile kaydedildiğine; âhirette hayrının veya şerrinin (kütü eylemlerinin) karşılığını güreceğine inanan insan; başkasına zarar vermeyi düşünür mü? Cana kıyabilir mi? Bu manevi düşüncelerle devlet ve millet arasında güven sağlanır ve kişiler gürev sorumluluğu içinde faydalı hizmette bulunur, gerçek birlik ve beraberlik sağlanmış olur. Şanlı ecdadımız işte bunu toplum hayatında başarmış ve arkalarında bizlere ürnek almamız gereken pek çok güzellikler bırakmıştır. Ecdadımız insanların can güvenliğini sağlamışlar, güven ve huzur ortamı hazırlamışlardır. On dokuzuncu asrın başlarında Türkiye'ye gelmiş ve memleketimiz hakkında muhtelif eserler neşretmiş olan bir Fransız yazar,[\[11\]](#) o devrin Türki Zabita ve

Adliyesinin sürat ve adaletini gösteren misaller zikredildikten sonra sonucu şöyle anlatmıştır: “İstanbul'da gündüz olduğu gibi geceleyin de insan hiç bir taarruz korkusu olmadan dolaşabilir. Zaten ahali bilhassa evlerde hırsızlık vakaları olmamasına büyük bir itina gösterir. Çünkü öyle bir olay cereyan eden sokağın bütün sakinleri çalınan malın tazminiyle mükelleftir" Osmanlı’daki emniyet ve asayişten bahseden yazarlar; emniyetin sadece İstanbul’da değil bütün şehirlerde hatta köylerde de aynı şekilde sağlandığını ve bunun milli bir görev olarak algılandığını, bu başarının temelinde ise Müslümanların, Kur'ân-ı Kerimin “kardeşçe geçinilmesi” prensibine uymalarının yattığını belirtmiştir.[12] O halde neslimize; başkalarına değer verme, saygı gösterme ve hizmet etmenin kendisini yücelteceğini, bu güzel sıfatın da Allah’a ve inanılması gereken bütün kurallara inanmakla elde edilebileceğini, başta ailede olmak üzere bütün kurum ve kuruluşlarımızda, eğitim müesseselerimizde öğretmeliyiz. Böylece gençliğimizin içinde bulunduğu huzursuzluktan kurtulabilmeleri için çok faydalı bir tedavi uygulandığı gibi, kişilere başta can güvenliği olmak üzere, birbirlerinin haklarına saygı göstermelerinin önemi anlatılmış olur. Zira, kişinin başkalarına saygı göstermesi, kendisine saygı göstermesidir. Başkalarına değer vermesi kendisinin değerini artırmasıdır.

[Vaazın devamı için TIKLA](#) [\[1\]](#) Bu bölüm Teftiş Kurulu Başkanı Hasan TAŞALTIN tarafından □□hazırlanmıştır. [\[2\]](#) Buhârî, İlim, 37. I, 35; Müslim, Hac, 147. I, 889; Ebû Dâvûd, Menâsik, □□57. II, 461. [\[3\]](#) Buhârî, Vesâya, 23. III, 195; Müslim, İman, 145. I, 192. Ebû Dâvûd, □□Vesâyâ, 10. III, 295. [\[4\]](#) bk. Buhârî, Hudud, 44. VIII, 34. [\[5\]](#) Buhari, Fiten, 7. VIII, 90. [\[6\]](#) Ahmed, IV, 233. [\[7\]](#) Tirmizî, Rada’ 11. III, 467. Ebû Dâvûd, Menasik 57. II, 462. İbn Mâce, □□Nikah 3. I, 594. [\[8\]](#) Buhari, □□Tıbb 56. VII, 32; Müslim, İman 175.I, 103-104. [\[9\]](#) Buhari, □□Tıbb, 31. VII, 23. [\[10\]](#) Tirmizi, Zühd, 1. □□IV, 550. [\[11\]](#) A.L. Castellan, Lettres sur la Grece, l'Hellespont et Constantinople, II, 221. □□Bakskı tarihi, 1 811. [\[12\]](#) İ.Hami Danişmend, □□Garb Menb’ılarına Göre Eski Türk Seciyye ve Ahlakı, s 12. □□İstanbul, 1961.

[islam ve Hayat,Güncel Vaaz ve Hutbeler](#)